

İlkokullarda Yabancı Dil Öğretimi ile İlgili Öğretmen Görüşleri¹

Sadi ÇELİK², Ayşe Derya IŞIK³

Özet

Bu çalışma ilkokullarda yabancı dil dersini yürüten İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretimi kazanımları, ders kitapları ile yabancı dil öğretiminde kullanılan araç ve gereçler ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi için yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Zonguldak ili Çaycuma ilçesinde, resmi ilkokullarda yabancı dil öğretimini yürüten 6 sınıf öğretmeni ve 9 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde, nitel veri analizi tekniklerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda yabancı dil programında verilen kazanımların yeterli olduğu ancak ders kitaplarındaki etkinliklerin ve yabancı dil öğretiminde kullanılan sınıf ortamı, araç- gereçlerin yetersiz olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin pratik yapmak için süre, dinleme ve konuşma etkinliklerinde telaffuz sorunları yaşarken İngilizce öğretmenlerinin bu sorunu yaşamadıkları görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: İlkokul, İngilizce öğretmeni, sınıf öğretmeni, yabancı dil

Teachers' Views on Foreign Language Teaching in Primary Schools

Abstract

This study was carried out to determine the opinions of English and primary school teachers about foreign language teaching achievements, textbooks and tools used in foreign language teaching. Qualitative research method was used in the study. The study group of the study consists of 6 primary school teachers and 9 English teachers who teach foreign languages in official primary schools in Çaycuma district of Zonguldak province. Semi-structured interview form was used as data collection tool. Content analysis, one of the qualitative data analysis techniques, was used for data analysis. As a result of the research, it was determined that the gains given in the foreign language program were sufficient, but the activities in the textbooks and the classroom environment and materials used in foreign language teaching were insufficient. In addition, it was seen that while primary school teachers had problems in pronunciation, listening and speaking activities for practice, English teachers did not.

Keywords: Primary school, English teacher, primary school teacher, foreign language

-
1. Bu çalışma, ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazarın Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi olarak hazırladığı çalışmadan üretilmiştir.
  2. Öğretmen, MEB.
  3. Doç. Dr., Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

21. yüzyılda bilimsel, teknik, siyasi, sosyal ve ekonomik alanlarda olduğu kadar enformasyon teknolojisinde de görülen hızlı değişme ve gelişmeler, toplumları ve bireyleri zorunlu olarak birbirine yaklaştırmaktadır (Su Bergil, 2010). Bu nedenle dil, insanoğlunu kendi yaşadığı toplumda ve dış dünyadaki toplumlarla iletişimin sağlanmasında araç görevi görmektedir. Dolayısıyla insanlar, kendi anadili dışında daha yaygın olarak kullanılan başka bir dili öğrenmeyi ihtiyaç olarak kabul etmişlerdir.

Dil, insanlar için en önemli iletişim aracıdır (Demirel, 2011, 2). İnsanların hayatın birçok alanında, her türlü ilişkiyi kurup yürütebilmeleri için uluslararası ortamda konuşulan ortak dilleri de öğrenmeleri gerekmektedir (Özdemir, 2006, 29). İnsanların dünyadaki gelişmeleri takip edebilmeleri ya da kendilerinin yaptıkları çalışmaları tüm dünyaya duyurabilmeleri için ve onlarla iletişimi güçlendirmeleri için yabancı dil bilmenin önemi ve gerekliliği herkes tarafından kabul edilir bir hal almıştır. Bu bakımdan eğitim programlarında yabancı dil bir ders olarak yer almaktadır.

Ülkemizde de devlet okullarında yabancı dil öğretimi olarak İngilizce 2013-2014 Eğitim- Öğretim yılından itibaren ilköğretim 2. sınıftan itibaren kademeli olarak başlanmıştır. 2. sınıf öğrencisine yabancı dil eğitiminin verilmesi birçok kişi tarafından önemli görülmektedir. Örneğin Koydemir (2001, 17) çocukların biyolojik gelişim özelliklerine bağlı olarak erken yaşta yabancı dil dersleri fonolojik yönden ayrı bir önem taşıdığını, erken yaşta yabancı dil öğrenmenin çocuk açısından problem yaratmadığını, çocukların fonolojik sistemin aktif kullanımında daha ileriki yaşlardakinden çok daha başarılı olduklarını savunmaktadır. Sınar ise yabancı dilin çocuğun ufkunu genişleteceğini, yaş ilerledikçe dil öğrenilse bile dilin tam olarak kavranması ve sindirilmesinin zorlaşacağını savunmaktadır (Sınar, 1996, 219). Bu alanda çalışmaları bulunan Üstündağ (2014) erken yaşta başlanılan Yabancı Dil öğretiminin başarıyı ve bilinçliliği arttırdığını ortaya çıkarmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) İngilizce Dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programında (MEB, 2013) yeni programın Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni (Common European Framework of Reference) ilkeleri doğrultusunda hazırlandığı, tek bir dil öğrenme metodu yerine birden çok metodun işlevsel özellikleri seçilerek hazırlanan program eklettik yaklaşıma uygun olarak düzenlendiği ve öğrenci ihtiyaçlarını ön plana çıkaran programın sınıfta gerçek ve doğal materyal kullanımını, öğrencinin aktif bir şekilde derste rol almasını desteklediği belirtilmektedir. Kandemir (2016) yaptığı çalışma ile İngilizce öğretmenlerinin programda az da olsa düzenleme yapılması gereken yerlerin dışında programın genel anlamda uygulanabilir olduğu yönünde görüş bildirdiklerini belirlemiştir.

İlkokullarda yabancı dil öğretimi ile ilgili çalışmalar incelendiğinde öğretmen yeterlikleri ve ders araç gereçleri ile ilgili yapılan çalışmalar olduğu görülmüştür. Şad ve Karaova (2015) çalışmasında yabancı dil öğretimi için öğretmenlerin yabancı dil öğretimi ve ilköğretim pedagojisine sahip olması gerektiği, sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretimi ile ilgili bilgi ve beceri eksikliklerinin olduğu ortaya çıkarmıştır. Küçüktepe, Küçüktepe ve Baykın (2014), Merter, Şekerci ve Bozkurt (2014), Süer (2014), Tosuncuk (2016) yapmış oldukları çalışmalarında ilkökullarda yapısal ve teknolojik araçların eksikliğinin bulunduğunu ve bu eksikliklerinin başarıyı etkilediğini belirtmişlerdir.

Bu araştırmanın temel amacı; Milli Eğitim Bakanlığına resmi ilkökullarda yabancı dil öğretimini yürüten öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesidir. Belirtilen amaca ulaşmak için aşağıda belirtilen alt problemler oluşturulmuştur.

- Öğretmenlerin ilköğretim yabancı dil programındaki kazanımlarla ilgili görüşleri nelerdir?

- Öğretmenlerin ilkokul yabancı dil ders kitaplarındaki etkinliklerle ilgili görüşleri nelerdir?
- Öğretmenlerin yabancı dil öğretimi için sınıf ortamı ve araç gereçlerle ilgili görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımlarının öne çıkan özellikleri doğal ortama duyarlılık sağlaması, araştırmacının katılımcı rolü olması, bütüncül bir yaklaşıma sahip olması, algıların ortaya konmasını sağlaması, araştırma deseninde esneklik ve tümevarımcı bir analize sahip olmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2017- 2018 eğitim öğretim yılında Zonguldak ili Çaycuma İlçesinde resmi ilkokullarda Yabancı Dil dersini yürüten 15 öğretmen oluşturmaktadır. Bu nedenle amaçlı örnekleme yöntemlerinden ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ulaşılabilir örnekleme yöntemi araştırmacıya kolaylık, hız ve pratiklik kazandırır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Çalışmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet ve branş bilgileri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Kişisel Bilgiler

Değişken	Alt değişken	Sayı (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	14	93,3
	Erkek	1	6,7
Branş	İngilizce Öğrt.	9	60,0
	Sınıf Öğrt.	6	40,0
Toplam		15	100,0

Çalışmaya katılan 15 öğretmenin 9’u (%60,0) İngilizce Öğretmeni ve 6’sı (%40,0) Sınıf öğretmenidir. Öğretmenlerin 14’ü (%93,3) kadın ve 1’i (%6,7) erkektir.

Veri toplama araçları

Araştırmanın verileri görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak 3 alt problemi kapsayan sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında uzman görüşü alınmıştır.

Görüşme formlarının hazırlanması sonrasında Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kuruluna başvurularak Zonguldak İl Millî Eğitim Müdürlüğünde izin alınarak araştırma çalışmasına başlamıştır. Uygulamada ilkokullara gidilerek okul müdürü ve ders öğretmenine çalışma hakkında bilgi verilerek görüşmeler tamamlanmıştır. Görüşmeler ortalama 30-45 dakika sürmüştür.

Verilerin analizi

Bu çalışmada, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada elde edilen veriler incelenerek kodlamalar yapılmış ve kategoriler oluşturulmuştur. Çalışmada katılımcıların gerçek isimleri kullanılmamış sınıf öğretmenlerine S1, S2, ..., S6, İngilizce öğretmenlerine İ1, İ2, ..., İ9 şeklinde kodlar verilmiştir. Görüşme formundaki cevapların içerik analizi yapılarak değerlendirilmiş, frekans ve yüzde değerleri hesaplanarak yorumlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde öğretmenlerin Yabancı Dil Öğretim Programındaki kazanımlar, ders kitabındaki etkinlikler, sınıf ortamı ve araç-gereçlerle ilgili görüşleri açıklanmaktadır. Öğretmenlerin yabancı dil dersi öğretim programını inceleme durumları ile ilgili bilgiler Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Yabancı Dil Öğretim Programını İnceleme Durumları

İncelenme Durumu	Öğretmen	f	%	Toplam	
				f	%
Evet	İngilizce	9	100,0	15	100,0
	Sınıf	6	100,0		
Hayır	İngilizce	0	0,0	0	0,0
	Sınıf	0	0,0		

Tablo 2’de görüldüğü gibi İngilizce ve Sınıf öğretmenlerinin tamamı programı incelediğini belirtmişlerdir. İngilizce dersini yürüten İngilizce ve Sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretim programını inceledikleri görülmüştür.

Öğretmenlerin programda yer alan kazanımlarla ilgili görüşleri Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3. Öğretmenlerin programda yer alan kazanımlarla ilgili görüşleri

Durum	Tema	Öğretmen	Öğretmen Kodları
Kazanımların İncelenmesi ve Yeterlilik Durumu	Yeterli	Sınıf	S1,S2,S3,S4,S5,S6
		İngilizce	İ2,İ3,İ6, İ5,İ7,İ8,İ9
	Kısmen Yeterli	Sınıf	İ1
		İngilizce	
Yetersiz	Sınıf	İ4	
	İngilizce		

Öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplardan bazıları örnek olarak aşağıda sunulmuştur.

S2: “Yeterli, hatta kazanımlar fazla ve ayrıntılı.”

İ3: “Kazanımları yeterli buluyorum dahası 4. sınıf seviyesinde verilen kazanımların eterinden de fazla ve yoğun olduğunu düşünüyorum.”

İ1: “Kısmen yeterli diyebilirim. Günlük konuşma ve diyaloglar konusuna biraz daha yer verilebilir.”

İ4: “Kazanımları yeterli bulmuyorum. Çünkü kazanımlar pratik olarak kullanılmaya yönelik değil.”

Tablo 3’te verilen bilgilerden ve öğretmenlerin görüşlerinden anlaşılacağı gibi programda yer alan kazanımlar için sınıf öğretmenlerinin hepsi, İngilizce öğretmenlerini çoğu yeterli ve sınıf seviyelerine uygun oldukları yönünde görüş bildirmişlerdir. Bir İngilizce öğretmeni kazanımların, konuşma ve diyalog kazanımlarına az yer verildiğini bundan dolayı kısmen yeterli olduklarını belirtmiştir. Bir İngilizce öğretmeni de kazanımların pratik uygulamaya yönelik olmadığını bundan dolayı yetersiz olduklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin görüşleri incelenerek programdaki kazanımların yeterli olduğu belirlenmiştir.

Öğretmenlerin ders kitaplarındaki etkinliklerin yeterlilikleri ile ilgili görüşleri Tablo 4’te gösterilmektedir.

Tablo 4. Öğretmenlerin ders kitaplarındaki etkinlikleri yeterli bulma durumları

Yeterlik Durumu	Öğretmen	f	%	Toplam	
				f	%
Evet	İngilizce	2	22,2	5	33,3
	Sınıf	3	50,0		
Hayır	İngilizce	7	77,8	10	66,7
	Sınıf	3	50,0		

Tablo 4’de görüldüğü gibi İngilizce öğretmenlerinin 2’sinin (%22,2), Sınıf öğretmenlerinin 3’ünün (%50,0) olmak üzere toplam 5 öğretmenin (%33,3) ders kitaplarındaki etkinlikleri yeterli buldukları, İngilizce öğretmenlerinin 7’sinin (%77,8), Sınıf öğretmenlerinin 3’ünün (%50,0) olmak üzere toplam 10 öğretmenin (%66,7) ise ders kitaplarındaki etkinlikleri yeterli bulmadıkları görülmektedir. İngilizce dersini yürüten İngilizce öğretmenlerinin çoğu ve Sınıf öğretmenlerinin yarısı ders kitaplarındaki etkinlikleri yeterli görmemişlerdir.

Öğretmenlerin ders kitaplarındaki etkinlikler hakkındaki görüşleri Tablo 5’te gösterilmektedir.

Tablo 5. Öğretmenlerin ders kitaplarındaki etkinlikler hakkındaki görüşleri

Durum	Tema	Öğretmen	Öğretmen Kodları
Etkinliklerin Yeterlilikleri ile	Sorun yaşamıyorum	İngilizce	İ7

İlgili Görüşler	İngilizce	
	Sınıf	İ3
Kısmen sorun yaşıyorum	S1, S3, S5	İ1, İ2, İ4, İ5, İ6, İ8, İ9
Sorun yaşıyorum	S2, S4, S6	

Öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplardan bazıları örnek olarak aşağıda sunulmuştur.

İ7: "Etkinlikleri yeterli buluyorum. Uygulamada sorun yaşamıyorum. Özellikler ilkökul kitapları görsel açıdan oldukça zengin. Bu öğrencileri motive ediyor. Etkinlikler oldukça açık ve kazanımlara uygun."

İ3: "2. ve 4. Sınıf etkinlikleri yeterli. 3. Sınıf kitabındaki dinleme etkinlikleri de güzel ancak şarkıları verilen kazanımları tam anlamıyla karşılamıyor."

S1: "Sorun olarak öğrencilerle pratik yapmak için ders süresi yeterli değil. Öğrencilerin, materyaller konusunda eksiklikler var."

S3: "Etkinlikleri uygulamadaki gerekli sesli materyaller temin edemiyoruz. Uygulamada kendimiz telaffuzda zorluk yaşıyoruz."

S5: "Dinleme etkinliklerinde sıkıntı yaşıyoruz. Dinleme etkinliklerinde CD'lerin olmaması ve telaffuzda sıkıntı oluyor."

İ1: "Etkinlikler bazı üniteler için yeterli oluyor ancak bazı ünitelerdeki etkinlikler yetersiz ve sayıca az olduğu için çocuklar tam olarak konuyu pekiştirmede zorluk yaşıyorlar. Bu yüzden extra etkinlik hazırlıyorum genellikle. Özellikle reading, writing, listening ve spaking beceri derslerinde çok sıkıntı yaşıyor öğrenciler."

İ4: "Hayır. Kendim daha çok etkinlik hazırlıyorum. Daha çok öğrencilere diyaloga sevk edecek etkinlikler hazırlıyorum. Tabiki uygulamada sorunlar yaşıyorum. Öğrenciler konuşmaya çekiniyorlar."

İ5: "Etkinlikler hazırlıyorum. İnternette farklı oyunlar, şarkılar, uygulamalar buluyorum ve onları uyguluyorum."

İ6: "Özellikle 2. Sınıf kitabını çok boş buluyorum. 4. Sınıf kitabını da fazla dinleme odaklı buluyorum. Kitap dışında yaşlarına uygun çalışma kağıtları (boyama, bulmaca, eşleştirme aktiviteleri) ve oyunlar hazırlıyorum."

İ9: "Etkinlikler hazırlıyorum. Dinleme etkinlikleri olarak daha fazla şarkı dinletiyorum. Çünkü dil edinmede dinlemenin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Konuşturmaya yönelik (life-like) hayatın içinden diyaloglar hazırlıyorum."

S2: "Kitaptaki öğrenci seviyesinin üzerindeki etkinlikleri çıkarıp onların yerine oyun kartı ve tahtada diyalog şeklinde etkinlikler yaptırıyorum. Telaffuzda uygulamada sorun yaşıyorum."

S4: "Etkinlik hazırlıyorum. Konuya göre kes-yapıştırı, boyama, bulmaca ve drama çalışmaları yapıyorum. Bunları yaparken sorun yaşamıyorum. Çocuklar için eğlenceli oluyor."

S6: "İnternette çocukların daha basit kavrayabileceği etkinliklerden faydalanıyorum."

Tablo 5'te verilen bilgilerden ders kitabındaki etkinliklerle ilgili sorun yaşamadan dersini devam ettirebilen bir İngilizce öğretmeni olduğu görülmektedir. Ders kitabındaki etkinliklerle ilgili kısmen sorun yaşadığını belirten İngilizce öğretmeni 3. sınıfta etkinliklerde verilen şarkıların, verilen kazanımları tam olarak karşılamadığını belirtmiştir. Ders

kitabındaki etkinliklerle ilgili kısmen sorun yaşadığını belirten sınıf öğretmenleri ise pratik yapmak için yeterli zaman olmadığını, materyal temin edemediklerini, özellikle dinleme etkinliklerinde ses kaydı olmadığı için telaffuzda zorunlar yaşadığını belirtmiştir. Ders kitabındaki etkinliklerle ilgili sorun yaşadığını belirten İngilizce ve Sınıf öğretmenleri oyun kartları, kesme-yapıştırma, bulmaca ve drama etkinliklerini kendileri hazırladıklarını ve internetten oyun ve şarkı indirerek yaralandıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine göre ders kitabındaki etkinliklerle derslerin yürütülmesinde sıkıntılar yaşandığı, öğretmenlerin etkinlik ihtiyaçlarını internetten şarkı ve oyun indirme, kendileri kesme-yapıştırma, bulmaca ve drama gibi etkinlikler hazırlayarak karşıladıkları görülmüştür.

Öğretmenlerin sınıf ortamı ve araç-gereçlerin yeterlilikleri ile ilgili görüşleri Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6. Öğretmenlerin sınıf ortamı ve araç-gereçlerin yeterli bulma durumları

Yeterlik Durumu	Öğretmen	f	%	Toplam	
				f	%
Evet	İngilizce	1	11,1	3	20,0
	Sınıf	2	33,3		
Hayır	İngilizce	8	88,9	12	80,0
	Sınıf	4	66,7		

Tablo 6'da görüldüğü gibi İngilizce öğretmenlerinden 1 (%11,1), sınıf öğretmenlerinden 2 (33,3) olmak üzere toplam 3 öğretmen (%20,0) sınıf ortamının ve kullanılan araç-gereçlerin yeterli olduğunu belirtirken, İngilizce öğretmenlerinden 8 (%88,9), Sınıf öğretmenlerinden 4 (%66,7) olmak üzere toplam 12 öğretmen (%80,0) sınıf ortamının ve kullanılan araç-gereçlerin yeterli olmadığını belirtmişlerdir. İngilizce dersini yürüten İngilizce ve Sınıf öğretmenlerinin çoğunun sınıf ortamının ve araç-gereçlerin yeterli olmadığını belirttikleri görülmüştür.

Öğretmenlerin sınıf ortamı ve araç-gereçlerin kullanımları hakkındaki görüşleri Tablo 7'de gösterilmektedir.

Tablo 7. Öğretmenlerin sınıf ortamı ve araç-gereçlerin yeterlilikleri hakkındaki görüşleri

Durum	Tema	Öğretmen	Öğretmen Kodları
Sınıf ortamı ve araç-gereçlerin yeterlilikleri ile ilgili görüşler	Sınıfta bulunan araç gereçleri kullanıyorum	İngilizce	İ2
		Sınıf	S3, S4
	Dışarıdan araç-gereç getiriyorum	İngilizce	İ1, İ3, İ4, İ5, İ6, İ7, İ8, İ9
		Sınıf	S1,S2, S5, S6

Öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplardan bazıları örnek olarak aşağıda sunulmuştur.

İ2: "Okullarda şuan smart boardlar olduğu için ünite konuları işlenirken görsel ve ses ile ilgili durumlarda problem yaşamıyoruz. Ayrıca Eba, okulistik, morpa kampüs gibi siteler sayesinde akıllı tahtalar etkin bir şekilde kullanılıp bol bol alıştırmaya imkan oluyor. Ayrıca ders kitaplarının sunumları hazırlanıp derslerde tahtadan gösterip etkinlikleri yapmak daha kolay ve pratik oluyor"

S3: "Çeşitli eğitim sitelerinden yararlanıyoruz. Ders kitaplarında olan uygulama kartlarını kullanıyoruz. Eğitim afişleri, kelime kartları olabilir."

S4: "Ders kitabındaki kelime kartları, ebe ve çeşitli eğitim sitelerinde derste yararlanıyorum."

İ1: "Kendim temin ettiğim birçok araç-gereç oluyor. Flash cards, wordbox, wordpuzzles, cd. vb. gibi görsel-işitsel araç-gereçler temin ediyorum"

İ3: "Akıllı tahta büyük eksiklik. Bu imkanı olan okullarda ilgi, alakası ve başarı da daha yüksek oluyor. Bilgisayar ile eksiklik tamamlanmaya çalışılsa dahi ya usb ya hoparlör gibi ek sorunlar çıkabiliyor."

İ4: "İngilizce sınıfında bilgisayar olmadığı için kendim bilgisayarımı getiriyorum. Ayrıca yapılacak etkinliklerde kullanacağım araç gereçleri öğrencilerin temin etmesi gerekirken ben getirmek zorunda kalıyorum."

İ5: "Kendim internetten materyaller alıp getiriyorum. Evden ya da öğrencilerden konu ile ilgili gerçek materyaller getiriyorum."

İ6: "Sınıflarda akıllı tahtanın bulunmasını faydalı buluyorum. Fakat sınıf ortamını öğrencinin ilgisini çekecek halde görmüyorum. Sınıfımı afiş ve görsellerle renklendirmeye çalışıyorum. Hazır materyaller ediniyorum ayrıca kendim de materyal ve oyunlar hazırlıyorum."

İ7: " Kendim poster gibi materyaller hazırlıyorum. Özellikle konuyla ilgili kelimelerin görsellerini sınıfa getiriyorum."

İ8: " Flashcardlar ve farklı oyun materyalleri kullanıyorum. Aynı zamanda kendim de görsel materyaller hazırlıyorum."

İ9: " Kelime öğretimi için flashcardlar getiriyorum."

S1: "Sıklıkla dışarıdan materyal temin ediyorum. Bilgisayar, video, projeksiyon, materyal vb. araç-gereçleri getirmek zorunda kalıyorum."

S2: "Projeksiyon ve bilgisayar kullanıyorum. Dışarıdan kelime kartları ve şarkı cd si getiriyorum."

S5: "Dışarıdan araç-gereç temin ediyorum. İngilizce kelime kartları, mesleklerle ilgili kartlar, nesne kartları ve şarkı CD'si"

S6: "Bilgisayar ve projeksiyon getiriyorum."

Tablo 7'de verilen bilgilerden ve öğretmenlerin görüşlerinden anlaşılacağı gibi okul ve sınıflarında etkileşimli tahta bulunan öğretmenler sınıf ortamını ve araç-gereçleri yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Sınıf ortamının ve araç-gereçlerin yetersiz olduğunu belirten İngilizce ve Sınıf öğretmenleri, sınıfa bilgisayar getirerek projeksiyon cihazından faydalandıklarını, kendilerinin hazırlamış oldukları veya hazır buldukları materyalleri kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin belirttiklerine göre sınıf ortamı ve araç-gereçlerin ihtiyacı karşılamadığı ve öğretmenlerin bu ihtiyacı kendi imkanlarıyla gidermeye çalıştıkları görülmüştür.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

İlkokullarda Yabancı Dil dersini yürüten İngilizce ve Sınıf öğretmenlerinin Yabancı Dil öğretiminde kazanım, etkinlik ve araç- gereç yeterlilikleri hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi için yapılan bu araştırmanın sonucunda öğretmenlerin tamamının öğretim programı inceledikleri belirlenmiştir. Programda yer alan kazanımlarla ilgili olarak, İngilizce öğretmenlerinden iki tanesinin kazanımları kısmen yeterli ve yetersiz olduğu yönünde görüş bildirdiği, diğer öğretmenlerin tamamının kazanımların yeterli olduğu ve olumlu görüş bildirdiği belirlenmiştir.

Araştırma sonunda ders kitaplarındaki etkinlikler hakkında İngilizce öğretmenlerinin çoğunun (%77,8), Sınıf öğretmenlerinin ise yarısının (%50,0) etkinlikleri yetersiz bulduğu belirlenmiştir. Etkinliklerin yetersiz olduğu yönünde görüş belirten öğretmenlerin, etkinlikleri (kesme-yapıştırma, boyama, bulmaca, oyun kartları, konuşmaya yönelik diyaloglar) kendilerinin hazırladıkları belirlenmiştir. Merter, Şekerci ve Bozkurt (2014) ta yaptıkları çalışmada ders kitaplarında yer alan kart ve posterlerin işlevsel olmadıkları belirlemişlerdir. Özmen Alici (2016) de yaptığı çalışma ile öğrenci çalışma kitabının biçimsel özellikleri ve etkinliklerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır. Etkinliklerin yeterli olduğunu belirten öğretmenlerden özellikle sınıf öğretmenlerinin, pratik yapmak için sürenin yetersiz olduğu, telaffuzda sorun yaşadıkları ve materyal eksikliği gibi sıkıntılar yaşadıkları belirlenmiştir.

Araştırma sonunda İngilizce öğretmenlerinin (%88,9) ve Sınıf öğretmenlerinin yarısından fazlasının (%66,7) sınıf ortamları, araç-gereçlerinin yetersiz olduğu yönünde görüş bildirdikleri görülmüştür. Ortamın ve araç gereçlerin yetersizliğini belirten öğretmenler, sınıflarına bilgisayar, projeksiyon cihazı, kelime kartları, şarkı cdleri, flashcard, wordpuzzle gibi materyalleri getirerek ders işlediklerini belirtmişlerdir. Merter, Şekerci ve Bozkurt (2014) çalışmalarında okullardaki teknolojik araçların yetersizliği nedeniyle ders işlenişinde sıkıntı yaşandığı belirtmişlerdir. Tosuncuk (2016) yapmış olduğu çalışmada İngilizce öğretiminde yapısal sorunların arttığında, kazanım kazanma ve etkileşim sağlama düzeylerinde azalma olduğu belirtmiştir. Yine Hafız (2015) çalışmasında çocukların eğlenerek, hareket ederek ve tekrar ederek öğrendiklerini, sıkıldıkları ve zevk almadıkları bir sınıf ortamında öğrenmenin güçleştiğini belirterek sınıf ortamının önemini destekleyen sonuca ulaşmıştır. Süer (2014) yaptığı çalışma ile bu çalışmanın bulgularına paralel olarak İngilizce dersinin uygulanmasına 2.sınıfta başlamasının yararlı olduğu ancak ders süresinin yetersiz olduğu ve gerekli sınıf ortamlarının olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Küçüktepe, Küçüktepe ve Baykın (2014) yapmış oldukları çalışma ile bazı okullarda yabancı dil dersini yürüten öğretmenlerin kaynak kitap, etkinlikler için uygun malzemeler, bilgisayar, projeksiyon cihazı gibi araç- gereçler açısından sıkıntı yaşadıklarını belirlemiştir.

Ülkemizde yabancı dil öğretimi resmi ilkokullarda 2. Sınıftan itibaren yapılmaktadır. Ancak ilkokullarda İngilizce dersini yürüten öğretmenlerin tamamı branş (İngilizce) öğretmeni değildir. Dersleri yürüten sınıf öğretmenleri, kazanımların verilmesinde süre ve dinleme, konuşma etkinliklerinde telaffuz sıkıntısı yaşadıklarını belirtmektedir. Öğretmenler ders kitaplarında bulunan etkinliklerin yetersiz olmasından dolayı kendileri kesme-yapıştırma, drama etkinlikleri, konuşma diyalogları gibi etkinlikler hazırlamaktalar ve etkinlikleri yapmada süre sıkıntısı yaşanmaktadır. En büyük sorun olarak da okullarımızın ve sınıflarımızın yabancı dil öğretimi olarak alt yapının (teknolojik, araç-gereç) hazır olmayışı ile ilgili öğretmen görüşlerinin ortaya çıkmasıdır. Bu durumda öğretmenler bilgisayar, projeksiyon gibi araçları dışardan getirmektedirler. İlkokul ve ortaokulun bir arada olduğu

okullarımızda Fatih Projesi kapsamında kurulan internet ağı ve etkileşimli tahtalar sayesinde bu ihtiyaç kısmen de olsa giderilmeye çalışılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre şu önerilerde bulunulabilir:

- İngilizce ders kitaplarındaki etkinlikler güncellenmeli ve zenginleştirilmelidir.
- Sınıf öğretmenleri telaffuzda sorun yaşadıklarından mümkün olduğu kadar ilkokullarda, ortaokul ve liselerde olduğu gibi İngilizce dersini branş (İngilizce) öğretmenleri yürütmelidir.
- Okulların yabancı dil öğretimini en iyi bir şekilde yapılabilmesi, dinleme, konuşma becerilerinin kazanılması için alt yapının hazır hale getirilmesi ve araç-gereçlerin sağlanması gerekmektedir.

Kaynakça

- Demirel, Ö. (2011) *Yabancı dil öğretimi*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Hafız, H. D. (2015). *8-12 Yaş Aralığındaki Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü İstanbul.
- Kandemir, A. (2016) *İlkokul 2. Sınıflarda İngilizce Öğretim Programının Katılımcı Odaklı Program Değerlendirme Yaklaşımıyla Değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Koydemir, F. (2001). *Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminin Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Küçüktepe, C., Küçüktepe, S. ve Baykın, Y. (2014). İkinci sınıf İngilizce dersi ve programına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (22), 55-78.
- MEB. (2013). İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) İngilizce Dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı. <http://amasya.meb.gov.tr/download/ozelogretim/download/%C4%B0ngilizce,Fen%20Bilimleri%20ve%20Matematik.pdf> adresinden 31.05.2018 tarihinde erişilmiştir.
- Merter, F., Şekerci, H. ve Bozkurt, E. (2014). İngilizce öğretmenlerinin ikinci sınıf İngilizce dersine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5, 199-210.
- Özdemir, E. (2006). Türkiye’de İngilizce öğreniminin yaygınlaşmasının nedenleri, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (2), 29- 35
- Özmen Alici, M. (2016) *İlkokullarda Okutulan 3. İngilizce Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Sınar, A. (1996). Nurullah Ataç’a göre dil ve edebiyat eğitimi, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Birimleri Dergisi*, 8, 217-226
- Su Bergil, A. (2010). *İngilizce öğretiminde konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik alternatif bir teknik: Yaratıcı drama*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Süer, S. (2014). *İlkokul 2. Sınıf İngilizce Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.

- Şad, S. N. ve Karaova, M. (2015). İlkokul ikinci sınıf İngilizce dersi bağlamında dinleme becerisi öğretimi: bir durum çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 3 (2), 66-95.
- Tosuncuk, Ö. (2016). *İlkokulda İngilizce Öğretimin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Üstündağ, A.Y. (2014). *Dil Öğrenimi ve Biliş: İlkokul Öğrencileriyle Karşılaştırmalı Bir Analiz Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.